

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemoria Strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag

Er beteckning: KN2024/02252

Sammanfattning

Lännsstyrelsen Kalmar län, tillika Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt, avstyrker förslaget att strandskydd som huvudregel inte ska gälla vid mindre insjöar eller vattendrag och anser att analysen av konsekvenser för miljön och påverkan på strandskyddets syften är otillräcklig.

Lännsstyrelsen Kalmar län delar uppfattningen att en mer likvärdig tillämpning av strandskyddet i hela landet är nödvändig. Lännsstyrelsen är därför positiv till att strandskyddets omfattning ses över. Det gäller särskilt utifrån ansatsen att nå en bättre förståelse och acceptans för strandskyddslagstiftningen. Men även utifrån behovet att underlätta för en livskraftig landsbygd.

Lännsstyrelsen är vidare enig kring att ett strandskydd som omfattar 100 meter sällan är nödvändigt vid de minsta vattenytorna och vattendragen. Däremot är det otvetydigt så att strandområdena även vid de minsta vattnen generellt har stor betydelse för den biologiska mångfalden och för en ekologisk funktionalitet även i anslutande delar av vattensystemen.

Lännsstyrelsen vill betona att nuvarande strandskydd har stor betydelse för att uppnå nå våra EU-åtaganden liksom för flera av Sveriges miljö kvalitetsmål och friluftsmål. Nuvarande strandskydd är en befintlig skyddsform som har rapporterats vara av betydelse som bevarandeåtgärd för flertalet avrinningsområden med akvatiska Natura 2000-områden.

De föreslagna förändringarna läker dock inte den nationella situationen med svår motiverade skillnader mellan län som kommit att bli följden av äldre länsvisa och divergerande förordnanden om undantag för mindre vattendrag

och sjöar. Genomförs förslaget kvarstår problemet och strandskyddet vid många vatten kommer fortsatt att skilja sig åt mellan angränsande län.

Länsstyrelsen förordar en tydligare bestämmelse som ger strandskyddet en helt likartad omfattning i hela landet och föreslår som ett alternativt tillvägagångssätt att strandskyddsområde i storleksordningen 30 meter enligt lag ska gälla vid samtliga mindre sjöar och enkelstreckade vattendrag (upp till 6 meter i bredd). Länsstyrelsen bör sedan, analogt med liggande förslag, få möjlighet att besluta om upp till 100 meter strandskydd för sådana områden som är särskild betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Liksom besluta om att helt upphäva strandskyddet i det enskilda fallet enligt nuvarande regler. Länsstyrelsens uppfattning är att en sådan lösning vore bättre anpassad till strandskyddslagstiftningens syften såväl som för samhällets framtida behov men samtidigt ge förutsättningar för förståelse och acceptans för bestämmelserna.

Länsstyrelsens synpunkter

Övergripande

Länsstyrelsen Kalmar län delar uppfattningen att en mer likvärdig tillämpning av strandskyddet i hela landet är nödvändig avseende bedömningen av små sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen är därför positiv till att strandskyddets generella omfattning ses över i denna del. Det gäller särskilt utifrån ansatsen att nå en bättre förståelse och acceptans för strandskyddslagstiftningen.

Länsstyrelsen vill betona vikten av att stödja en nödvändig utveckling för en livskraftig landsbygd. Regleringar av bebyggelse eller andra verksamheter i vissa områden ska vara väl motiverade baserat på en helhetsbedömning. Mot bakgrund av att bebyggelsestryck och andra förutsättningar varierar i landet gäller samtidigt fortsatt ett behov av att tillämpa ett delvis anpassat strandskydd som kan tillåtas variera mellan olika landsändar. Nu föreliggande förslag innebär dock inte en bättre tydlighet avseende hur denna regionala anpassning ska kunna ske. Den föreslagna förändringen kommer inte heller med automatik ge en likvärdig tillämpning i hela landet då den fortsatt ger ett brett tolkningsutrymme. De svårmotiverade skillnader som finns mellan länen vad gäller strandskyddets omfattning vid små insjöar och smala vattendrag kommer alltså att kvarstå med föreslagna ändringar.

Förslag att strandskydd inte ska gälla vid mindre insjöar eller vattendrag

Länsstyrelsen Kalmar län inklusive dess Vattenmyndighet avstyrker förslaget om att strandskydd som huvudregel inte ska gälla vid insjöar som är en hektar eller mindre och inte heller vid sådana sträckor av ett vattendrag som är två meter eller smalare. Skälen till detta utvecklas under följande rubriker.

Helhetssyn på vattenlandskapet

Med dagens kunskapsläge har det blivit tydligt att hanteringen av vattenlandskapet kräver en förbättrad helhetssyn. Detta gäller inte minst i nuvarande situation med ett förändrat klimat, där behovet av funktionella vattensystem som buffrar flöden kommer att bli allt viktigare. Vad som sker i de mindre förgreningarna av ett vattensystem är avgörande för situationen längre nedströms. Länsstyrelsen menar att syftet att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten tydligt innefattar ett behov av en hydrologisk helhetsbedömning som kräver en allt större uppmärksamhet i samhällsplaneringen. Enligt Länsstyrelsens uppfattning motverkas detta syfte med föreliggande förslag. Länsstyrelsen återkommer till detta under rubriken Klimatanpassning i slutet av detta yttrande.

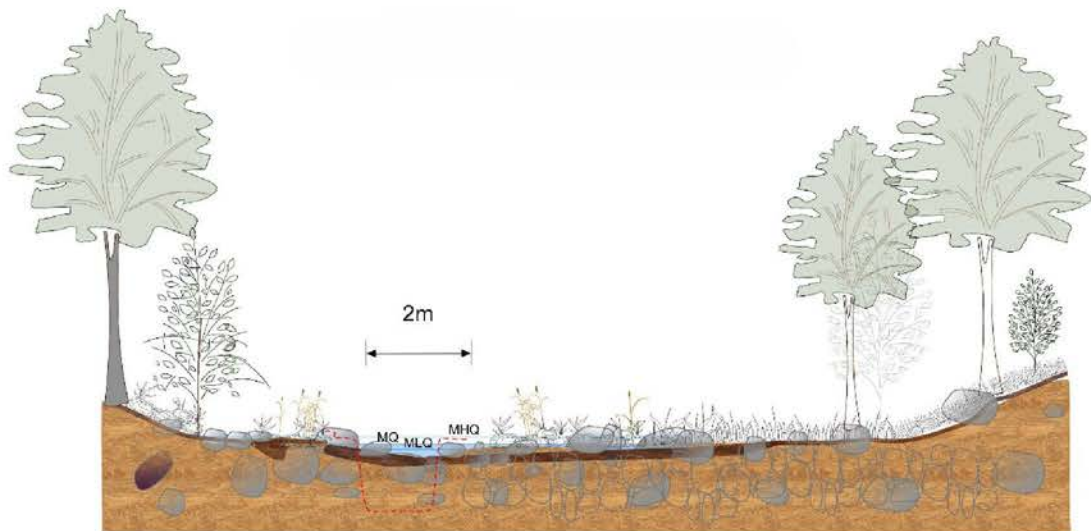
Det är viktigt att påpeka att huvuddelen av det hydrologiska nätverket är uppbyggt av vattendrag som är mindre än två meter i bredd vid normalt medelvattenstånd (normalvattenföring). I nederbördsfattiga delar av landet som Kalmar län gäller detta i flera mindre huvudavrinningsområden faktiskt även ofta för huvudvattendraget relativt långt ned och nära deras mynningar till havet.

Det är otvetydigt så att strandområdena även vid de minsta vattnen generellt har stor betydelse för den biologiska mångfalden och för en ekologisk funktionalitet även i anslutande delar av vattensystemen. Detta framgår redan av förarbetsuttalandena som tydliggör förutsättningarna för att upphäva strandområde som uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sedan syftet har utvidgats finns det anledning att vara försiktigare med att upphäva strandskyddet. Små bäckar och tjärnar har ofta stor betydelse för den biologiska mångfalden. Frågan om upphävande av strandskyddet bör därför föregås av utredning om vilka konsekvenser detta kan få för djur och växter.

Frågan om att bevara stränderna bör ses i ett långsiktigt perspektiv. Att ett område nu är av mindre intresse för något av strandskyddets syften behöver inte innebära att området kommer att vara ointressant i framtiden.¹

Strandskyddet även vid mindre vatten spelar därför enligt Länsstyrelsen uppfattning en fortsatt viktig roll för att begränsa permanent negativ inverkan på känsliga strandnära områden. De rymmer ofta biologiskt rika övergångsmiljöer med många väsentliga funktioner knutna till sig. Inte sällan utgör stränderna mångfunktionella områden där värden av flera olika slag samlas. Det är inte ovanligt att just vattendragen utgör viktiga ledlinjer och spridningskorridorer i landskapet även för växt- och djurarter knutna till landmiljöer. Det är därför områden som utgör del i att forma en blågrön infrastruktur av generell stor betydelse såväl för vattensystemets fortsatta ekologiska funktion, som för att leverera tjänster i form av vattenreglering och vattenrening. Dessa miljöer utgör alltså på många sätt ett skelett som många andra delar i landskapet vilar på. I ljuset av detta har därmed även mindre vatten ett värde utifrån gällande syfte med strandskyddet som inte kan underskattas.

Figur 1. Schematisk bild av ett naturligt utformat vattendrag i flack skogsterräng. Bilden visar hur tidvis vattenpåverkade livsmiljöer av stor betydelse för vattensystemets ekologiska funktion ofta finns även runt mindre vattendrag som mindre än 2 meter breda.
Illustration: Naturcentrum 2020.

Samtidigt ska man komma ihåg att vi historiskt varit dåliga på att ta hänsyn till vattnet i landskapet när vi planerar. Det gäller såväl exploateringar som inom

¹ prop. 1997/98:45 del 2 s. 84

markanvändningen. En av anledningarna är att vi inte haft kartor som redovisar alla mindre och tillfälliga vattenflöden.

Med detta sagt är däremot ett strandskydd som omfattar 100 meter sällan nödvändigt vid de minsta vattenytorna och vattendragen. Se vidare under rubriken ”Alternativ förändring av strandskyddet...”, längre ned.

Konsekvenser - förslagets inverkan på Sveriges internationella åtaganden och nationella mål

Promemorians förslag bygger till stor del på SOU 2020:78 Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd. Länsstyrelsen Kalmar län kritiserade denna utredning för att dess förslag inte redovisade konsekvenserna i förhållande till åtaganden och mål om bevarande av områden som har särskild betydelse för biologisk mångfald eller ekosystemtjänster. Särskilt saknades en adekvat utredning av förslagets långsiktiga konsekvenser för samhället.

Skyddet av våra vatten, vattendrag och stränder spelar här en avgörande roll för dessa mål och vårt strandskydd utgör här en mycket viktig grund. Denna kritik kvarstår.

Länsstyrelsens bedömning är att närområdet även vid mindre vattendrag som regel alltid har sådan betydelse för ekologisk funktionalitet och välfungerande vattenmiljöer. Det är därför av stor betydelse att behålla ett visst skydd för mindre vattendrag och sjöar. Kantzoner (som minst omfattar den hydrologiska kantzonen med egentlig vattenpåverkan) bör generellt avsättas för naturlig utveckling med översvämning och naturliga erosionsprocesser runt alla vattendrag för att undvika oönskad påverkan på vattenmiljön.

EU-åtaganden

Förändringar av befintliga skyddsbestämmelser i enlighet med förslaget riskerar att motverka vissa EU-åtaganden. Av särskilt betydelse i detta sammanhang är att kopplingen till de försämringsförbud som finns såväl i Artikel 6 i art- och habitatdirektivet som i Artikel 4 i vattendirektivet.

Vattendirektivet och kopplingen till Vattenmyndighetens ansvarsområde

Strandskyddets delsyfte att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten relaterar till de för vattenförekomsterna beslutade miljö kvalitetsnormerna. Det finns kvalitetsfaktorer som beskriver hur funktionen hos närområde och svämplan är en förutsättning för goda livsvillkor för djur och växtliv, till exempel möjligheten för djur att röra sig

längs med stränder och mellan vatten och land. Sådana kvalitetsfaktorer ingår i bedömningen av ekologisk status och omfattas därmed av försämringsförbudet². Beskrivning av förslagets konsekvenser med avseende på miljökvalitetsnormerna saknas helt i promemorian.

En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst³ ska ha nått vid en viss tidpunkt. En bedömning av hur många vattenförekomster som direkt berörs av ändringsförslagen i promemorian försvåras av att storlekskriterierna för vattenförekomstindelning av vattendrag inte utgår från vattendragets bredd utan beror av storleken på dess avrinningsområde (större eller lika med 10 km²). Södra Östersjöns vattendistrikt består till stora delar av nederbördsfattiga områden, där mindre vattendrag är betydelsefulla. En översiktlig analys av data från elfiskeregistret indikerar att minst en sjättedel av vattendragsförekomsterna i Södra Östersjöns vattendistrikt har sträckor där vattendragsbredden är två meter eller mindre. Vattenmyndigheten befarar därför att om dessa undantas från strandskyddet kan en ökad exploatering innebära en direkt risk för ökad påverkan på den ekologiska statusen för ett betydande antal vattendrag. Påverkan av förslaget med avseende på små sjöar har förmodligen en mindre, om än svårbedömd, inverkan eftersom dessa är för små för att omfattas av storlekskraven för sjövattenförekomster⁴. Men det bör tilläggas att vattendirektivet omfattar alla vatten och även om de mindre vatten som inte uppfyller kriterierna för att utgöra vattenförekomster inte omfattas direkt av beslutade miljökvalitetsnormer så får påverkan i dessa inte riskera att försämra statusen för anslutande vattenförekomster.⁵

Art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet

Naturvårdsdirektiven sätter upp allmänna förutsättningar att nå eller bevara gynnsam bevarandestatus på landskapsnivå för akvatiska och semiakvatiska arter och naturtyper.

Nuvarande strandskydd är vidare en befintlig skyddsform som har rapporterats till EU som av betydelse som bevarandeåtgärd för flertalet limniska Natura 2000-områden. Detta gäller inte bara det strandskydd som

---

² 5 kap. 4 § miljöbalken

³ Den administrativa enheten vattenförekomst regleras i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HVMFS 2017:20) om kartläggning och analys av ytvatten enligt vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

⁴ HVMFS 2017:20

⁵ Jämför 5 kap. 4 § miljöbalken

helt sammanfaller med berörda Natura 2000-områden, utan även det strandskydd som finns i anslutande delar av berörda tillrinningsområden.

Förordningen om restaurering av natur

Restaureringsförordningen fokuserar på att skapa förbättringsmål för särskilt relevanta landskapstyper som inte omfattas av striktare skydd. Åtgärder för fungerande vattensystem är ett prioriterat område för förbättringsåtgärder.

Miljö kvalitetsmål

I likhet med vad promemorian anger är strandskyddet relevant för generationsmålet och flera av miljö kvalitetsmålen. Den nationella uppföljningen av Levande sjöar och vattendrag visar att exploateringen i strandnära lägen fortsätter och leder till slutsatsen att exploatering i strandzoner behöver minska.⁶

Påverkan på kulturmiljöer och kopplade mål är dock inte beskrivet eller utrett vilket är en stor brist även om skyddet inte i första hand är till för att skydda dessa miljöer. Vi vet att sjöar och vattendrag varit viktiga för människan i alla tider. Man borde ha belyst möjligheten att uppnå miljö kvalitetsmål, säkerställa skydd inom riksintressen inte minst utifrån perspektivet att trygga möjligheterna i allemansrätten att få tillgång till dessa kulturmiljöer som är viktig del i vårt friluftsliv.

En principiell viktig utgångspunkt som har stöd i gällande lagstiftning är därför att i första hand säkerställa bevarande av befintliga värden, därefter återställa värden som håller på att försämrans, och i sista hand återskapa eller nyskapa värden som gått förlorade. Sammantaget medför ovan beskrivna mål och åtaganden ett uttalat krav att bevara vatten- och strandmiljöer, inklusive livsmiljöer för arter, oavsett nuvarande bevarandetilstånd.

Länsstyrelsen uppfattning är sammanfattningsvis att förslaget, trots att det inte berör samtliga strandskyddade områden vid mindre vatten i landet, tydligt riskerar att motverka förutsättningar att nå flera av dessa mål med fortsatt negativ utveckling regionalt eller i landet som helhet.

---

⁶ <https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/levande-sjoar-och-vattendrag/>

Digitalisering av strandskyddade områden

Regeringen har 2022-05-19 gett länsstyrelserna tillsammans med Naturvårdsverket och Lantmäteriet i uppdrag att ta fram och sammanställa ny och befintlig information om var strandskyddet gäller i respektive län.

Uppdragets mål var att uppnå en nationellt heltäckande digital redovisning av gällande strandskyddsbestämmelser.

Med promemoriaförslaget att strandskydd som huvudregel inte ska gälla vid sådana sträckor av ett vattendrag som är två meter eller smalare kommer det fortsatt inte vara möjligt att redovisa strandskyddet digitalt. Med nuvarande tillgängliga kartmaterial går det inte att definiera vilka vattendrag som är mindre än två meter breda. Detta utgör exempel på ett nationellt grunddata som saknas. På vår mest detaljerade nationella karta som är Topografi 10 (tidigare Fastighetskartan) går det enbart att särskilja vattendrag mindre än sex meter (enkelstreckade linjer) från de som är bredare (dubbelstreckade ytor).

Promemorian anger att det i första hand är den enskilde som ska bedöma om sjön eller vattendraget är undantaget från strandskydd utifrån dess storlek eller bredd.

Slutsats

Länsstyrelsen Kalmar län, tillika Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt avstyrker av ovan beskrivna anledningar därför förslaget att strandskydd som huvudregel inte ska gälla vid mindre insjöar eller vattendrag. Konsekvenserna för miljön samt för strandskyddets syften som helhet är enligt myndighetens mening påtagliga.

Se vidare under rubriken ”Alternativ förändring av strandskyddet...”, längre ned.

Förslag att Länsstyrelsen få möjlighet att besluta att strandskydd ska gälla när ett område har särskild betydelse för något av strandskyddets syften

Den föreslagna ordningen att länsstyrelsen ska få möjlighet att införa strandskydd för sådana områden som är särskild betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften kan i viss mån innebära en möjlighet att ge strandskyddet en fortsatt omfattning som ger skyddsvärda vatten och

strandmiljöer ett ändamålsenligt skydd. Däremot går avrinningsområdesperspektivet och det allmänna skyddet av strandmiljöer i vardagslandskapet förlorat. Detta då mindre förgreningar med höga allmänna värden och betydelse för förhållandena i nedströms belägna delar inte kommer att kunna skyddas. Förslaget utgår nämligen att beslut om att strandskydd ska gälla endast får tas om området hyser betydande naturvärden eller annars är av särskild betydelse för den allemansrättsliga tillgängligheten. Strandområden saknar inte betydelse för växt- och djurlivet bara för att det saknas dokumenterade naturvärden.

Promemorian framhåller att vattenmiljön i en liten insjö eller ett smalt vattendrag kan många gånger vara känsligare för påverkan, just på grund av dess ringa storlek. *”Redan ett litet ingrepp kan i dessa fall leda till en relativt stor negativ påverkan på djur- och växtlivet. Förändringar högt upp i ett avrinningsområde kan även medföra konsekvenser nedströms, t.ex. i form av förändrad hydrologi eller ökad risk för grumling och förorening. De nu nämnda konsekvenserna begränsas dock av att länsstyrelsen kommer att ha möjlighet att i det enskilda fallet besluta om att skyddsvärda områden ska omfattas av strandskydd. Till detta kommer även att värdefulla miljöer för djur- och växtlivet fortsatt kommer att kunna skyddas genom andra typer av områdesskydd, t.ex. naturreservat.”*

Länsstyrelsen delar inte uppfattningen att sådana miljöer med allmänna värden vid mindre vatten kommer kunna bli aktuella för andra former av områdesskydd.

Nuvarande strandskydd är en befintlig skyddsform som har betydelse som bevarandeåtgärd i flertalet Natura 2000-områden. I många av dessa områden utgör strandskyddet den enda skyddsform som Natura 2000-åtagandet vilar på. Ett upphävande av strandskydd kräver en noggrann analys av konsekvenserna för landets Natura 2000-områden. Det måste förtydligas att dessa områden kan exempelvis finnas inte bara inom skyddade Natura 2000-områden utan även i anslutning till dessa.

Definitionen av vad som kan utgöra områden av särskild betydelse för något av strandskyddets syften kräver även i övrigt ett förtydligande då risken för en fortsatt hantering som inte är enhetlig annars är betydlig.

Förslag att strandskyddet ska kunna upphävas vid vattendrag som är upp till tre meter breda

Genomförs föreslagna förändringar anser Länsstyrelsen att det av bestämmelsen om att upphäva strandskydd (7 kap. 18 i § miljöbalken) tydligt bör framgå vad som gäller för det fall vattendraget, inom en och samma fastighet, i en del gränsar till ett område som inte omfattas av strandskydd (mindre än två meter) och i en annan del gränsar till ett område som omfattas av strandskydd. Det kan inte uteslutas att det inom en och samma fastighet kan finnas en sträcka som är högst tre meter bred och belägen mitt emellan två delar av ett vattendrag som omfattas av strandskydd respektive inte.

Länsstyrelsen anser därför att problematiken kring att det för en fastighet kan råda ömsom strandskydd, ömsom inte, kvarstår även med föreslagen bestämmelse. Detta för exempelvis större fastigheter där ett vattendrag kan variera i bredd. Länsstyrelsen anser att det finns anledning att förtydliga tillämpningen av 7 kap. 18 i § miljöbalken i den delen.

Alternativ förändring av strandskyddet vid små sjöar och vattendrag

Länsstyrelsen förordar sammantaget en tydligare bestämmelse som ger strandskyddet en likartad omfattning i hela landet, där länsstyrelsen i de enskilda fallen kan upphäva eller utvidga utifrån de lokala förhållandena och behovet att säkerställa strandskyddets syften.

Länsstyrelsen föreslår i enlighet med detta att ett alternativt tillvägagångssätt utreds, där strandskyddsområde i storleksordningen 30 meter ska gälla i hela landet vid samtliga naturliga vattenytor mindre än 1 ha samt för samtliga enkelstreckade vattendrag enligt Topografi 10 (tidigare Fastighetskartan), det vill säga vattendrag upp till 6 meter i bredd.

Det är mindre vanligt att området längre bort än 30 meter vid sådana vatten har avgörande betydelse för strandskyddets nuvarande syften. Ett kvarvarande men i geografisk omfattning begränsat strandskydd vid mindre vatten är i normalfallet helt i linje med strandskyddets nuvarande syften, men skulle ge bättre förutsättningar för förståelse och acceptans för lagstiftningen. En sådan lösning underlättar också framtagandet av en digital strandskyddsredovisning eftersom dessa vatten går att särskilja genom nuvarande kartunderlag.

Promemorians föreslår möjlighet för länsstyrelsen att besluta om strandskydd upp till 100 meter när ett område vid ett mindre vatten har särskild betydelse för något av strandskyddets syften. Detta förslag kan även med Länsstyrelsens alternativa lösning införas för att tillsammans med gällande bestämmelser om möjlighet att upphäva strandskyddet ge möjlighet till en strandskyddsreglering som är bättre anpassad till behoven, vattensystemens hydrologiska funktion och de lokala förhållandena.

Miljöbalkens nuvarande lydelse ger länsstyrelsen möjlighet att i det enskilda fallet upphäva strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag. Detta innebär i praktiken att strandskyddet inte upphävs och att frågan många gånger aktualiserats först efter ansökan av en enskild. Länsstyrelsen vill påpeka att detta, med nuvarande ordning, kan innebära att en prövning av upphävande av strandskydd sker hos länsstyrelsen samtidigt som en parallell prövning av exempelvis ett tillstånd provas hos annan myndighet. Det finns då en risk för att de båda processerna påverkar varandra vad avser tidsåtgång eller att utfallen i de olika prövningarna blir olika vilket kan resultera i rättsosäkerhet. Däremot bör detta problem bli avsevärt mindre med en mer begränsad omfattning av strandskyddet vid småvatten i enlighet med detta förslag från Länsstyrelsen. Lokalisering av olika verksamheter och byggnader kan och bör i normalfallet kunna ske utanför det absoluta närområdet till små sjöar och smala vattendrag.

Samtidigt innebär gällande bestämmelser⁷ för att förebygga att bebyggelse sker inom översvämningskänsliga, ras- och skredbenägna områden att marken inte ska bebyggas om den är olämplig utifrån dessa aspekter. Det bör innebära att huvuddelen av de egentliga närområdena till mindre vatten trots allt får anses olämpliga just för bebyggelse. Härigenom skulle ett bibehållet men i omfattning begränsat strandskydd vid dessa vatten enbart ha betydelse för andra verksamheter.

Avgörande för ett vattendrag är dess sammantagna hydrologiska funktion, vilket bör tas i beaktande i ett modernt strandskydd. Idealiskt hade varit att de platsspecifika förhållandena kunde avgöra omfattningen av skyddet, där såväl vattenmiljöernas värden, känslighet som deras hydrologiska struktur och funktion vägdes in. Särskilt viktiga områden att lokalisera och ta hänsyn till är så kallade utströmningsområden där grundvatten från omgivande mark letar sig ut till öppet vatten samt anslutande våtmarker, sumpskogar och övriga

---

⁷ 2 kap., 4 och 5 §§ PBL

svämområden. Då detta är svårt att definiera i lagtext får det anses bättre med ett mindre omfattande (smalare) strandskydd vid de minsta vattendragen, som samtidigt bör behandlas striktare, utifrån deras värde och avgörande betydelse för vattendragens ekologiska funktion.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen behöver avslutningsvis, utifrån sitt samlade myndighetsperspektiv, uppmärksamma den betydelse för olika ekosystemfunktioner och för samhällsplaneringen i stort som strandskyddet kommit att få.

Klimatanpassning

Klimatanpassning är idag inte ett av syftena med strandskyddet även om det indirekt och rätt tillämpat styr bort olämplig bebyggelse från områden med stigande havsnivåer, ras- och skredkänsliga områden etc. Det har därmed kommit att bidra till att mildra effekterna av pågående klimatförändringar.

Ett förändrat klimat innebär att flödena i våra sjöar och vattendrag kommer att förändras. Länsstyrelsens bedömning är att samtliga av länets vattendrag kommer att visa upp ett förändrat flödesmönster i framtiden. I en situation med sådana förändrade vattenförhållanden, som vi har svårt att exakt förutse, kommer behovet av funktionella vattensystem som bättre kan buffra flöden att bli allt viktigare. Vi vet att denna funktion har stor betydelse för att hantera både dagvatten och större vattenflöden vid skyfall och långvariga regn.

Ny bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat risken för översvämning i såväl befintligt som i framtida klimat. Vid exploatering i anslutning även till mindre vattendrag kommer det som en följd att bli allt viktigare att utreda om befintliga vatten- och dikessystem klarar att hantera ytterligare dagvatten och att de gör det under hela året. Dessa krav innebär samtidigt att många närområden till mindre vatten även fortsättningsvis och alldeles oavsett ett strandskydd kommer att bedömas som olämpliga för bebyggelse. Men då från ett säkerhets- eller vattenförvaltningsperspektiv där annan lagstiftning, inklusive gällande miljökvalitetsnormer, träder in.

Fördelarna med ett begränsat strandskydd vid små sjöar och vattendrag från ett landsbygdsutvecklingsperspektiv kommer följaktligen inte att bli så stor som föreliggande förslag beskriver.

För att klimatanpassa samhället finns ett behov att utveckla arbetet med naturbaserade lösningar, där åtgärder i hela avrinningsområden är nödvändiga. Det rör sig om att skydda mot höga flöden, men även om en hydrologisk återställning av förlorade våtmarker och andra vattenmiljöer som kan hålla vatten under perioder med torka. Detta kräver en fortsatt planering som begränsar exploateringar inom översvämning utsatta eller hydrologiskt restaurerbara områden. Berörda områden finns såväl vid hav, sjöar som rinnande vatten men också vid de mindre vattendrag där ett upphävt strandskydd nu föreslås.

Länsstyrelsen Kalmar anser inte heller att de nuvarande strandskyddsbestämmelserna begränsar möjligheten till restaureringsåtgärder som är korrekt utformade och anpassade till de lokala förhållandena.

Detta innebär sammantaget ytterligare stöd för att Länsstyrelsens föreslagna alternativa förändring av strandskyddet har tydliga fördelar.

De som medverkat i beslutet

Beslut om detta yttrande har fattats av landshövding Allan Widman med naturskyddshandläggare Tomas Järnetun som föredragande.

I den slutliga handläggningen har också chefen för Naturavdelningen Martin Unell, chefen för Samhällsavdelningen Ana Norlén, rättschef Anna Mäki, chefen för Naturskyddsenheten Magnus Danbolt, antikvarie Daniel Tedenlind samt planarkitekt Sayf Noel medverkat. Dessutom har samordnare Mikael Gyllström och samordnare Christofer Osbeck vid Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt deltagit i de delar av yttrandet som berör Vattenmyndighetens ansvarsområde.